

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/89/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8711208073
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:8711208073.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a JUDr. Ivici Hanuskovej, v právnej veci navrhovateľa EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom ul. Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom ul. Pajštúnska 5, 851 01 Bratislava, IČO: 36 613 843, proti odporkyni M. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. C., L. XX, toho času na neznámom mieste, zastúpenej opatrovníčkou Martinou Balážovou, súdnou tajomníčkou informačného centra Okresného súdu vo Veľkom Krtíši, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne 1/ OZ právna pomoc spotrebiteľom, Sofijská 13, Košice, IČO: 42247268, zastúpený JUDr. Ladislavom Miklušom, advokátom, so sídlom Košice, Stará Baštova 2, 2/ Spotrebiteľské združenie OSA, Fedinova 9, Bratislava, IČO: 42260086, zastúpený HKP Legal, s.r.o., Sasinkova 6, Bratislava, v konaní o zaplatenie 383,01 Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 2C/116/2012-164 zo 06. 11. 2012 v spojení s opravným uznesením č. k. 2C/116/2012-179 z 20. 12. 2012, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením vo výroku, ktorým vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol a určil, že zmluvná podmienka dojednaná v Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 18. 02. 2008 pod bodom 2.3 týkajúce sa zmluvnej pokuty vo výške 358,66 Eur je neprijateľná, potvrdzuje.

Potvrdzuje rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým odporkyni náhradu trov konania nepriznal a v časti výroku o priznaní náhrady trov prvostupňového konania vedľajšiemu účastníkovi v 1/ rade OZ právna pomoc spotrebiteľom so sídlom Sofijská 13, Košice, v rozsahu 88 % potrebných na účelné uplatňovanie práv.

Mení rozsudok okresného súdu v časti výroku o priznaní náhrady trov prvostupňového konania vo výške 88 % potrebných na účelné uplatňovanie práva vedľajšieho účastníka v 2/ rade tak, že vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne v 2/ rade Spotrebiteľskému združeniu OSA so sídlom Fedinova 9, Bratislava náhradu trov prvostupňového konania nepriznáva.

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania voči navrhovateľovi nepriznáva.

Vedľajšiemu účastníkovi v 2/ rade Spotrebiteľské združenie OSA, so sídlom Fedinova 9, Bratislava náhradu trov odvolacieho konania voči navrhovateľovi nepriznáva.

Navrhovateľ je povinný zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne v 1/ rade OZ právna pomoc spotrebiteľom, so sídlom Sofijská 13, Košice náhradu trov odvolacieho konania vo výške 34,37 Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Ladislava Mikluša.

o d ô v o d n e n i e :

Po čiastočnom späťvzatí návrhu konal okresný súd o žalobe na zaplataenie sumy 24,35 Eur s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 12. 07. 2008 do zaplataenia z titulu neuhradenej faktúry za služby pod č. 1000779877 so splatnosťou 11. 07. 2008 vystavenej spoločnosťou Telefónica O2, Slovakia, s. r. o., so sídlom Einsteinova 24, Bratislava ako právny predchodcom navrhovateľa a zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 358,66 Eur vyúčtovanej faktúrou č. 5100289685 z 03. 07. 2008 vystavenej dodávateľom Telefónica O2, Slovakia, s. r. o., ktorá zmluvou o postúpení pohľadávky z 11. 12. 2008 postúpila na navrhovateľa pohľadávky voči odporkyni. Súd vyhovel návrhu v časti o zaplataenie ceny služieb vo výške 24,35 Eur aj s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 12. 07. 2008 až do zaplataenia a vo zvyšku o zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 358,66 Eur návrh zamietol. Súčasne určil, že zmluvná podmienka dojednaná v Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 18. 02. 2008 pod bodom 2.3 týkajúce sa zmluvnej pokuty vo výške 358,66 Eur je neprijateľná. Nárok na zaplataenie ceny poskytnutej služby považoval za odôvodnený, ale dojednanie o zmluvnej pokute za neplatné, neodôvodňujúce nárok navrhovateľa. V Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 18. 02. 2008 je naformulovaná povinnosť účastníka zmluvy zaplataiť zmluvnú pokutu pri porušení povinnosti riadne a včas platiť cenu služieb, dodržiavať povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o pripojení a v prípade, ak požiada účastník zmluvy - spotrebiteľ o vypojenie z prevádzky alebo sa dopustí takého konania, na základe ktorého by poskytovateľovi vzniklo právo odstúpiť od zmluvy alebo zmluvu vypovedať v lehote pred uplynutím doby viazanosti 24 mesiacov. Zmluvnú podmienku o povinnosti odporkyne zaplataiť zmluvnú pokutu dodávateľ s odporkyňou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával. Spotrebiteľské zmluvy nesmú podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (neprijateľná podmienka). Za neprijateľné v spotrebiteľskej zmluve okresný súd považoval, že výlučne spotrebiteľ bol pre neplnenie povinnosti sankcionovaný zmluvnou pokutou. Výška dojednanej zmluvnej pokuty nebola primeraná zabezpečovanej povinnosti. Neprimerane vysokú zmluvnú pokutu vyplývajúcu z neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôže súd moderovať podľa § 545a Občianskeho zákonníka, preto návrh na zaplataenie zmluvnej pokuty v celom rozsahu zamietol. Vzhľadom na zistenia o charaktere zmluvnej pokuty aj výrokom rozhodnutia určil, že zmluvná podmienka dojednaná v Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 18. 02. 2008 pod bodom 2.3 týkajúca sa zmluvnej pokuty vo výške 358,66 Eur je neprijateľná.

Podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) vypočítal pomer úspechu a neúspechu účastníkov a dospel k názoru, že odporkyňa bola v konaní úspešnejšia v rozsahu 88 %. O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 7 O. s. p. len tak, že vedľajším účastníkom na strane odporkyne priznal náhradu trov konania vo výške 88 % potrebných na účelné uplatňovanie ich práv. Odporkyni žiadne trovy konania nevznikli, preto jej i napriek pomernému úspechu v konaní náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku okresného súdu v časti, v ktorej súd vo zvyšku návrh zamietol a určil za neprijateľnú zmluvnú podmienku z dodatku k zmluve o pripojení sa navrhovateľ odvolal. Právo na zmluvnú pokutu je podmienené predchádzajúcou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom. Medzi navrhovateľom a odporkyňou došlo k jednoznačnej písomnej dohode o zmluvnej pokute, ktorá bola špecifikovaná v dodatku k zmluve o pripojení. Odporkyňa podpisom zmluvy vyjadrila súhlas s jej obsahom a teda aj výškou stanovenej zmluvnej pokuty. Odporkyni bol poskytnutý mesačný program „Pre mňa 70“, v rámci ktorého čerpala výhody uvedené v dodatku a tiež jej bol poskytnutý mobilný telefón v hodnote 182,36 Eur len za cenu 16,26 Eur. Odporkyňa porušila povinnosť včas uhrádzať faktúry za poskytnuté elektronické služby v zmysle zmluvy o pripojení v znení jej dodatku, preto si navrhovateľ v súlade s dodatkom k zmluve o pripojení uplatnil zmluvnú pokutu pozostávajúcu z ceny telefónu NOKIA vo výške 182,37 Eur a vo zvyšku z paušalizovanej náhrady škody, ktorá vznikla pôvodnému veriteľovi v dôsledku nesplnenia záväzku odporkyne zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu. V prípade porušenia zmluvných podmienok bola odporkyňa povinná v zmysle bodu 2.3 dodatku uhradiť dodávateľovi zmluvnú pokutu spočívajúcu v cene telefónu a paušalizovanej náhrade škody. Odporkyňa porušila zmluvné povinnosti hneď na začiatku zmluvného vzťahu. Neuhradila ani jednu faktúru za poskytnuté služby. Zmluvnou pokutou si navrhovateľ zabezpečoval návratnosť poskytnutej zľavy zo stanovenej ceny telefónu. Výška dojednanej zmluvnej pokuty bola primeraná a nie je možné ju považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Navrhovateľ nesúhlasí s uloženou povinnosťou zaplatiť náhradu trov konania vedľajším účastníkom. Vedľajší účastník združenie na ochranu spotrebiteľa musí byť sám z podstaty svojej existencie schopný poskytnúť právnu pomoc pri súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach. Úmyslom zákonodarcu podľa Dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, bolo umožniť kvalifikovanú ochranu spotrebiteľa priamo na ten účel zriadeným subjektom, ktorý bude spôsobilý poskytnúť spotrebiteľovi kvalifikovanú pomoc a je v danej oblasti materiálne aj personálne vybavený a odborne kompetentný. Ak vedľajší účastníci vstúpili do konania na strane odporcu za účelom ochrany jeho práv z vlastnej iniciatívy, i napriek tomu, že odporkyni súd ustanovil podľa § 29 ods. 2 O. s. p. opatrovníka, ktorý disponuje rovnakými oprávneniami ako účastník konania, pri rozhodovaní o trovách konania vedľajších účastníkov mal okresný súd aplikovať ustanovenie § 150 O. s. p.. Nebolo totiž potrebné, aby vedľajší účastník spoločne s opatrovníkom ochraňoval záujmy odporkyne. Zo strany vedľajších účastníkov nie je možné hovoriť o trovách účelne vynaložených. Súd mal prihliadnuť aj na skutočnosť, že popri zastúpení odporkyne opatrovníkom vstúpili do konania až dve združenia na ochranu spotrebiteľa, z čoho je možné vyvodiť, že združenia nemali vedomosť o stave konaní. Vedľajší účastníci viaceré procesné podania nadbytočne opakujú, bez uvedenia nových významných skutočností vzťahujúcich sa na predmet sporu. Viaceré sudy vyslovili, že paušálny vstup združenia zastúpeného advokátom do konaní, v ktorých pre vstup nebol žiadny dôvod, iba zbytočne navyšuje trovy konania a navodzuje dojem, že účelom vstupu nebola ochrana práv spotrebiteľa, ale získanie finančných prostriedkov v podobe náhrady trov právneho zastúpenia. Priznaním trov právneho zastúpenia obom vedľajším účastníkom okresný súd absolútne poprel zásadu hospodárnosti konania. Rozhodnutím súdu dochádza len k podpore nekorektného postupu zo strany združení ako vedľajších účastníkov, ktorých prvotný cieľ spočívajúci v ochrane spotrebiteľa ustúpil snahe o profitovanie z trov právneho zastúpenia. Navrhol, aby rozsudok okresného súdu odvolací súd zmenil tak, že návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovie, eventuálne vráti vec po zrušení rozsudku na ďalšie konanie. Vo výroku o trovách konania sa dožadoval zmeny tak, že vedľajším účastníkom náhrada trov konania priznaná nebude. Uplatnil si právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Opatrovník odporkyne na doručené odvolanie nereagoval.

Vedľajší účastník na strane odporkyne v 1/ rade OZ právna pomoc spotrebiteľom s rozhodnutím prvostupňového súdu súhlasil. Vyjadril názor, že v spotrebiteľských veciach nie je rozhodujúce, či zmluvná podmienka aj skutočne spôsobila neprimerane vysokú sankciu, či škodu pre spotrebiteľa, rozhodujúcou je skutočnosť, či je zmluvná podmienka objektívne spôsobilá takúto neprimerane vysokú sankciu v neprospech spotrebiteľa spôsobiť. Výška zmluvnej pokuty v dodatku k zmluve o pripojení bola stanovená pevnou sumou za každé porušenie zmluvných povinností. Povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu bola viazaná na akékoľvek porušenie zmluvných povinností spotrebiteľom vyplývajúcich z uzatvoreného zmluvného vzťahu. Takéto dojednanie zmluvnej pokuty nie je akceptovateľné. Nie každé porušenie povinností je rovnakej intenzity a rovnakého významu. Je taktiež rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinností dôjde na začiatku trvania právneho vzťahu alebo na jeho konci. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinností uplatniť si proti spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške. Totožné zmluvné podmienky právneho predchodcu navrhovateľa zakázal Krajský súd v Prešove v konaní sp. zn. 13Co/19/2012 právnemu predchodcovi navrhovateľa používať a uplatňovať si z nej nároky v zmysle § 53a ods. 1 OZ. Každý môže podľa článku 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky konať iba to, čo nie je zákonom zakázané. Ustanovenie § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka predstavuje generálny zákaz používania a uplatňovania neprijateľných zmluvných podmienok proti spotrebiteľom. Ak zmluvná podmienka bola určená za neprijateľnú, súd musí aplikovať ustanovenie § 53 ods. 1 OZ a navrhovateľovi nesmie ním žiadané plnenie priznať.

K námietkam navrhovateľa, že do konania vstúpili nezávisle od seba dve občianske združenia uviedol, že súd nedal vedľajším účastníkom na vedomie, že v konaní vystupuje ďalší vedľajší účastník. Súd by mal vziať zreteľ na nesprávny postup vedľajšieho účastníka, ktorý sa pri vstupe do konania poistil tým, že vzniesol námietku premlčania, hoci nič o veci nevedel. Pohľadávka nemusela byť premlčaná a v dôsledku vyjadrenia vedľajšieho účastníka bez náležitých informácií mohli pre spotrebiteľa vzniknúť zbytočné trovy konania. V situácii, aká vznikla, je pre priznanie trov vedľajšieho účastníka rozhodujúce hľadisko včasnosti kvalifikovaného vyjadrenia k veci. Vedľajší účastník je účastníkom konania s rovnakými právami ako iný účastník konania. Článok 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje každému právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej

správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Je nepochybné, že i vedľajší účastník má právo zvoliť si právneho zástupcu. Z ničoho nevyplýva, že by sa vedľajší účastník nemohol dať v konaní zastúpiť advokátom.

Bezvýznamný je argument navrhovateľa, že spotrebiteľ nemal vedomosť o vstupe vedľajšieho účastníka do konania. Vedľajší účastník je oprávnený vstúpiť do konania na základe zákonného zmocnenia bez osobitného súhlasu spotrebiteľa a preukazovania záujmu na výsledku konania. Súhlas spotrebiteľa so vstupom do konania Občiansky súdny poriadok nevyžaduje, vychádzajúc zrejme z toho, že spotrebiteľ asi nevie adekvátne posúdiť čo je pre neho dobré a svojím neodborným prístupom by si mohol priťažičť. Neobstojí argument navrhovateľa, že po ustanovení opatrovníka účastníkovi v osobe zamestnanca súdu je vstup vedľajšieho účastníka do konania zbytočný. Súdom ustanovení opatrovníci sú iba formálnym článkom, ktorý uľahčuje plynulosť konania, ale v skutočnosti spotrebiteľovi ochranu neposkytujú. Ústavný súd Českej republiky v Náleze II. ÚS 629/2004 z 31. 03. 2005 označil tolerovanie nečinného opatrovníka v konaní za neprípustný formalizmus, ktorý vo svojich dôsledkoch popiera právo neprítomného účastníka na spravodlivé konanie. Cieľom vedľajšieho účastníka nie je brániť navrhovateľovi v jeho podnikateľskej činnosti, ale dosiahnuť, aby navrhovateľ už ďalej nezneužíval nevedomosť spotrebiteľov a prestal proti nim uplatňovať neprijateľné zmluvné podmienky a premlčané nároky. Trovy právneho zastúpenia vynaložené na právne zastúpenie vedľajšieho účastníka sú účelne vynaložené trovy. Ak by sa za neúčelne vynaložené považovali trovy vedľajšieho účastníka, museli by byť za neúčelne vynaložené považované aj trovy právneho zastúpenia všetkých bánk, poisťovní, vymáhateľských spoločností, prepravných spoločností, mobilných operátorov, dodávateľov energií a iných navrhovateľov, pre ktorých je charakteristické, že ich žaloby sa z hľadiska právnej argumentácie nelíšia. Nesprávny je názor navrhovateľa, že vedľajší účastník musí mať zo svojej podstaty odborný aparát na poskytnutie právnej pomoci spotrebiteľom. Pre aplikáciu ustanovenia § 150 O. s. p. neboli splnené podmienky. Vedľajší účastník je neziskovou organizáciou, ktorá plní mimoriadne významné úlohy európskeho významu na poli ochrany práv spotrebiteľov. Vedľajší účastník svojou činnosťou v mnohých prípadoch zabránil tomu, aby spotrebiteľia plnili na základe neprijateľných podmienok, ktoré za neprijateľné súd ex offio neposúdil. Vedľajší účastník nemá žiaden majetok. Jeho činnosť je financovaná iba z dobrovoľných príspevkov svojich členov a sympatizantov, nemá právny nárok na dotáciu. Naproti tomu navrhovateľ je nadnárodná spoločnosť, ktorá dosiahla zisk pred zdanením vo výške 60.000.000 Eur.

Proti odvolaniu navrhovateľa vo výroku o trovách konania vedľajší účastník v 2/ rade vo vyjadrení z 29. 01. 2013 argumentoval, že práve vedľajším účastníkom v 2/ rade vznesená námietka premlčania v podaní obsahujúcom relevantnú právnu argumentáciu mala za následok späťvzatie návrhu na začatie konania a práve vďaka námietke vedľajšieho účastníka v 2/ rade bola odporkyňa v konaní v celom rozsahu úspešná. Námietka premlčania nemohla byť daná zo strany hlavného účastníka ani zo strany súdu. Námietka premlčania je právnou námietkou vyplývajúcou z hmotnoprávnych právnych predpisov. Bez právneho posúdenia veci a bez vznesenia námietky premlčania zo strany vedľajšieho účastníka by na premlčanie nároku nemohol súd v konaní prihliadnuť a pravdepodobne by hlavný účastník nebol v konaní úspešný. Neobstojí výtku navrhovateľa, že vedľajší účastník podáva v rôznych veciach formálne a obsahovo podobné podania, čo by malo vylučovať jeho nárok na náhradu trov konania. Početnosť spotrebiteľských vecí navrhovateľa s obdobným skutkovým a právnym základom pojednávaných na všeobecných súdoch a tým aj možnosti právnej obrany determinoval svojim postupom výlučne navrhovateľ. Aj navrhovateľ používa štruktúrou a právnou argumentáciou podobné podania (návrhy na začatie konania, vyjadrenia) a takáto prax je v súčasnom právnom prostredí úplne bežná. Advokátovi nemôže byť na ujmu postup, ak z formálnej stránky upravuje každé svoje podanie podobne a taktiež, keď na podobnú situáciu používa podobnú prípadne až takmer identickú právnu argumentáciu. Aj príprava vzoru právnej argumentácie si vyžaduje odbornú znalosť a čas na jej prípravu. Odbornú znalosť si tiež vyžaduje aj posúdenie skutkového stavu konkrétneho prípadu a následná aplikácia správnej právnej argumentácie zodpovedajúcej zistenému skutkovému stavu. Nepriznanie náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi by súd priamo poprel rovnosť podmienok v konkrétnom súdnom konaní, zasiahol do procesných práv vedľajšieho účastníka a znemožnil mu reálny výkon úloh spotrebiteľského združenia vymedzených zákonom. Súd v tomto prípade správne o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. vzhľadom na skutočnosť, že vedľajší účastník stojaci v konaní na strane odporcu mal vo veci plný úspech. Dôvod na nepriznanie práva na náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi ani na aplikáciu § 150 O. s. p. neexistuje. Pre prípad, že by sa odvolací súd stotožnil s návrhom navrhovateľa, že vedľajšiemu účastníkovi, ktorým je spotrebiteľské združenie, neprináleží právo na plnohodnotné právne zastúpenie vrátane práva na priznanie náhrady trov konania, navrhol, aby odvolací súd prerušil podľa §

109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. konanie a požiadal Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o predbežnej otázke o práve spotrebiteľského združenia na právne zastúpenie vrátane náhrady trov konania. Inak navrhuje potvrdiť rozhodnutie okresného súdu a priznať náhradu trov odvolacieho konania vo výške 19,92 Eur.

Krajský súd po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania v rozsahu odvolania navrhovateľa rozsudok okresného súdu vo veci samej ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil a čiastočne vyhovel odvolaniu navrhovateľa proti výroku o trovách konania, ktorý podľa § 220 O. s. p. zmenil z dôvodov vysvetlených nižšie.

Zmluva, od ktorej si navrhovateľ odvodzoval nároky, bola uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom podľa § 43 ods. 1, 2 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, ktorej podstatnými náležitosťami sú dohodnutý druh verejnej služby, miesto jej poskytovania a cena za službu. Ak nie je v zmluve o pripojení určený čas poskytovania, platí, že sa služba bude poskytovať na neurčitý čas. Cenu za službu možno dojednať aj odkazom na Tarifu. Priamo v § 42 ods. 1 písm. a/ zákona č. 610/2003 Z. z. je zakotvené právo podniku na zaplatenie ceny za poskytnutú verejnú službu podľa Tarify, ak jej vyúčtovanie doručil účastníkovi najneskôr do 3 mesiacov od posledného dňa účtovacieho obdobia; to neplatí pri vyúčtovaní predplatených služieb a v § 42 ods. 4 písm. b/ povinnosť účastníka platiť cenu za poskytnutú verejnú službu podľa zmluvy o pripojení a podľa Tarify a ak to povaha služby umožňuje, až na základe predloženia dokladu o vyúčtovaní. Navrhovateľ na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 11. 12. 2008 vstúpil do práv svojho právneho predchodcu. Okresný súd správne právny vzťah medzi navrhovateľom a odporcom posúdil podľa ustanovení právneho predpisu účinného v čase uzavretia zmluvy zákona č. 610/2003 Z. z. a podľa ustanovení Občianskeho zákonníka ako občianskoprávny vzťah.

Pre prípad porušenia zmluvných povinností dojednal právny predchodca navrhovateľa s odporkyňou zmluvnú pokutu vo výške 358,66 Eur. Zmluva o pripojení vrátane dodatku k nej bola zmluvou typovou, uzavieranou vo viacerých prípadoch, kedy je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje. Dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení nebolo individuálne dojednaným zmluvným ustanovením v zmysle § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Okresný súd správne skúmal, či zmluva o pripojení v znení jej dodatku neobsahuje neprijateľné podmienky, ktoré spotrebiteľské zmluvy v zmysle § 53 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka nesmú obsahovať. Dospel aj k správne právnemu záveru, že dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Podľa § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinností nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

Z dokazovania pred súdom prvého stupňa vyplynulo, že odporkyňa neuhradila cenu za poskytnuté služby riadne a včas. Navrhovateľ v odvolaní zdôrazňuje, že sa tak stalo na začiatku zmluvného vzťahu, že odporkyňa neuhradila ani jednu faktúru s vyúčtovanou cenou dodanej služby. Názor navrhovateľa, že spotrebiteľovi, ktorý porušil povinnosť na začiatku zmluvného vzťahu, nie je možné poskytnúť súdnu ochranu proti neprijateľným zmluvným podmienkam, nie je správny. Ak je súdna kontrola štandardných zmlúv postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných zmluvných podmienok, bolo by v rozpore s cieľom smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ak by sa pred neprijateľnou podmienkou jeden spotrebiteľ chránil a druhý nie. Za rozhodujúce súd považuje, že neprijateľná zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a vôľa ani subjektívny postoj zmluvných strán nie je rozhodujúci.

K základným princípom spotrebiteľských zmlúv patrí, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Zmluvná pokuta sa musí posudzovať s ohľadom na povahu a obsah zmluvy v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute a posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti tohto zmluvného dojednania by nemali ovplyvňovať ďalšie skutočnosti, ktoré nastanú po uzavretí zmluvy, teda ani následné správanie sa účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní by nemali mať vplyv na prvotné posúdenie toho, či

dojednaná zmluvná pokuta nie je neprimeranou sankciou za nesplnenie povinnosti (§ 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka).

Okresný súd v danej veci zmluvnú pokutu správne považoval za neprimeranú sankciu z dôvodu, že dodávateľ vôbec nerozlíšil situáciu, keď v dôsledku nezaplatenia ceny služby dôjde k ukončeniu zmluvy krátko pred uplynutím doby viazanosti a prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď na počiatku zmluvného vzťahu. Rovnako by v zmysle dojednaní malo byť bez akéhokoľvek významu, akú cenu služieb spotrebiteľ nezaplatí. Či len cenu služieb dodaných v jeden mesiac alebo za dlhšie obdobie. Zmluvná pokuta patrí dodávateľovi podľa zmluvného dojednaní aj v prípade, ak nedôjde k ukončeniu zmluvy, pretože stačí úkon spotrebiteľa smerujúci k ukončeniu zmluvy. Nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty odvodzuje navrhovateľ z článku II. bod 2.3 dodatku k zmluve o pripojení, podľa ktorého sa účastník zaviazal zaplatiť zmluvnú pokutu v prípade, ak „poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku“. Zmluvná povinnosť, za porušenie ktorej sa zmluvná pokuta dojednáva, musí byť jednoznačne konkretizovaná (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Obdo 4/2003 z 19. 11. 2003, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 182/2001 z 25. 06. 2002). V prípade, ak náležitosti dohody o zmluvnej pokute chýbajú alebo nie sú určité a zrozumiteľne vyjadrené, je dohoda o zmluvnej pokute pre neurčitosť absolútne neplatná podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd je toho názoru, že spôsob dojednaní zmluvnej pokuty sa v dodatku k zmluve o pripojení pripúšťa rôzny výklad pre porušenie akej povinnosti bola zmluvná pokuta dojednaná. Ak by mala byť zmluvnou pokutou zabezpečená povinnosť odporkyne platiť mesačný poplatok za zvolený účastnícky program Pre mňa 70 za cenu 3,29 Eur mesačne po dobu viazanosti 24 mesiacov, je nevyhnutné vyhodnotiť výšku dojednanej zmluvnej pokuty ako neprimeranú hodnotu zabezpečovanej povinnosti z dôvodu, že zmluvná pokuta vo výške 358,66 Eur predstavuje 109-násobok hodnoty mesačného účastníckeho poplatku ($358,66 \text{ €} : 3,29 \text{ €} = 109$) a 4,5-násobok hodnoty služieb zvoleného účastníckeho programu za dohodnutú dobu viazanosti 24 mesiacov ($24 \times 3,29 \text{ €} = 78,96 \text{ €}$; $358,66 \text{ €} : 78,96 \text{ €} = 4,54$). Takáto výška zmluvnej pokuty (pri jej platnom dojednaní) by predstavovala neprimerane vysokú sankciu za nesplnenie povinnosti hradiť ceny služieb podľa dohodnutého účastníckeho programu. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom okresného súdu, že dojednanie o neprimerane vysokej zmluvnej pokute je podľa § 53 ods. 4 písm. k/ OZ neprijateľnou zmluvnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve. Keby aj bola výška zmluvnej pokuty určená primeranou sumou, nebolo by možné považovať dojednanie o zmluvnej pokute za platné z dôvodu neurčitosti dojednaní, za porušenie ktorých zmluvných povinností je spotrebiteľ povinný zaplatiť zmluvnú pokutu. Pokiaľ okresný súd dospel k názoru, že zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľná, jeho postup, keď vo výroku rozhodnutia výslovne uviedol túto zmluvnú podmienku, je v súlade s § 153 ods. 4 O. s. p.. Okresný súd dôvodne návrh v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorú si uplatňoval navrhovateľ z neprijateľnej zmluvnej podmienky, zamietol.

Nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty nebolo možné vyhovieť ani čiastočne na základe argumentu navrhovateľa, že dojednaná zmluvná pokuta je náhradou za poskytnutý telefón NOKIA 5200 vo výške 182,37 Eur z dôvodu, že zo žiadneho ustanovenia zmluvy a jej dodatku, nevyplýva povinnosť odporkyne splatiť právnomu predchodcovi navrhovateľa zvýhodnenú kúpnu cenu mobilného telefónu. Bolo len obchodnou politikou právneho predchodcu navrhovateľa, že predával mobilné telefóny za nižšiu ako skutočnú (trhovú) cenu; rozdiel medzi skutočnou (trhovou) a zvýhodnenou cenou mobilného telefónu je tak výsledkom zmluvného konsenzu medzi právny predchodcom navrhovateľa a odporkyňou. Tento zmluvný konsenzus nemôže byť zo strany navrhovateľa menený prehodnotením rozhodnutia jeho právneho predchodcu, ak sa nesplnia očakávania, ktoré do zmluvného vzťahu s odporkyňou vkladal.

Odvolací súd súhlasí s názorom vedľajších účastníkov, že vedľajší účastník, ktorý má podľa § 93 ods. 4 O. s. p. v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník, má právo aj na právnu pomoc pred súdmi, môže sa dať zastúpiť právny zástupcom - advokátom a vzniká mu právo na náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia (v prípade, ak právo na náhradu trov konania vznikne tomu účastníkovi, na strane ktorého v konaní vystupoval). Vedľajší účastník v 2/ rade navrhol prerušiť konanie za účelom predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie len v prípade, ak dospeje odvolací súd k názoru, že vedľajší účastník, ktorým je združenie na ochranu spotrebiteľov, je vylúčené zo základného práva na právnu pomoc pred súdmi vyplývajúceho z článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Tento názor odvolací súd spoločne s navrhovateľom nezdieľa. Z tohto dôvodu ani o návrhu vedľajšieho účastníka v 2/ rade nerozhodoval. Dôvodom nepriznania náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi v 2/ rade boli úplne iné dôvody rozvedené nižšie.

Odporkyňa sa konania nezúčastňovala. Súd po zistení, že odporkyňa je v obci Veľký Krtíš prihlásená ako bezdomovec, ustanovil odporkyni uznesením č. k. 2C/116/2012-113 z 28. 08. 2012 opatrovníka v osobe tajomníčky informačného centra Okresného súdu Veľký Krtíš. I napriek ustanoveniu opatrovníka odporkyni bolo účelné, aby jej práva hájilo aj združenie na ochranu spotrebiteľov, pretože skutočne súdom ustanovený opatrovník bol v konaní nečinný a obmedzil sa na preberanie zásielok pre odporkyňu. Nie je však dôvod, aby súbežne v konaní vystupovalo viac združení na ochranu spotrebiteľov.

Vedľajší účastník v 1/ rade OZ právna pomoc spotrebiteľom v zastúpení advokátom JUDr. Ladislavom Miklušom oznámil Okresnému súdu Veľký Krtíš vstup do konania 07. 05. 2012. V tomto podaní iba vysvetlil, z akého dôvodu vstupuje do konania, čo je náplňou jeho činnosti a žiadal okresný súd o doručenie žalobného návrhu spolu s prílohami. Ďalšie oznámenie o vstupe vedľajšieho účastníka v 2/ rade Spotrebiteľské združenie OSA v zastúpení spoločnosti HKP Legal, s.r.o., bolo okresnému súdu doručené 17. 05. 2012 s vyjadrením k veci bez toho, aby vôbec vedľajší účastník v 2/ rade poznal predmet sporu so vznesenou námietkou premlčania a uplatnením trov konania. Záujem o ochranu spotrebiteľa prejavilo aj tretie združenie na ochranu spotrebiteľov s názvom Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, ktorého zástupca JUDr. Andrej Cifra doručil oznámenie o vstupe vedľajšieho účastníka Okresnému súdu Veľký Krtíš 20. 09. 2012. Tento už výslovne súdu uviedol, že pokiaľ v konaní na strane odporkyne vystupuje iný vedľajší účastník, má súd tretiemu združeniu doručiť podania predchádzajúceho združenia na ochranu spotrebiteľa, aby ochrana nebola poskytovaná duplicitne. Oznámenie o vystúpení vedľajšieho účastníka Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS práve z dôvodu, že na podporu žalovaného spotrebiteľa už vstúpil iný vedľajší účastník, bolo Okresnému súdu Veľký Krtíš doručené 10. 10. 2012. Nie je pravdivé tvrdenie vedľajšieho účastníka v 2/ rade, že nevedel o účasti ďalšieho spotrebiteľského združenia počas konania. V uznesení, ktorým súd konanie čiastočne pre späťvzatie návrhu zastavoval pod č. k. 2C/116/2012-97 z 18. 07. 2012 už boli v záhlaví uvedení obaja vedľajší účastníci OZ právna pomoc spotrebiteľom, zastúpený JUDr. Ladislavom Miklušom aj Spotrebiteľské združenie OSA so sídlom Fedinova 9, Bratislava, zastúpený HKP Legal, s.r.o., so sídlom Sasinkova 6, Bratislava a z tohto uznesenia, ktoré prevzal zástupca vedľajšieho účastníka 20. 07. 2012 mohol získať vedomosť o tom, že iné združenie už práva odporkyne ako spotrebiteľa ochraňuje. Rovnako sa z tohto uznesenia o vstupe ďalšieho združenia dozvedel aj vedľajší účastník v 1/ rade, ktorý sa opakovane ešte aj 22. 10. 2012 telefonicky dožadoval od Okresného súdu Veľký Krtíš doručenia žalobného návrhu spolu s prílohami (z dôvodu, že dovtedy okresný súd návrh na začatie konania tomuto vedľajšiemu účastníkovi nedoručil napriek tomu, že ho volal na pojednávanie nariadené na deň 06. 11. 2012), aby sa mohol kvalifikovane k veci vyjadriť. Skutočne tak aj učinil 30. 10. 2012 a 31. 10. 2012 mal okresný súd k dispozícii podrobné a vecné vyjadrenie vedľajšieho účastníka v 1/ rade OZ právna pomoc spotrebiteľom. Formálna účasť vedľajšieho účastníka v 2/ rade v konaní je preukázaná nielen tým, že okrem vznesenej námietky premlčania v prvom podaní bez toho, aby sa oboznámil s vecou, druhý vedľajší účastník neurobil nič, ale aj obsahom jeho vyjadrenia k odvolaniu navrhovateľa, v ktorom uvádza, že ním vznesená námietka premlčania viedla k úspechu odporkyne, hoci súd zamietol návrh na zaplatenie zmluvnej pokuty úplne z iných dôvodov než pre premlčanie a že súd správne rozhodol o trovách konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p. vzhľadom na plný úspech v konaní, hoci okresný súd rozhodol o trovách konania podľa § 142 ods. 2 O. s. p. a vedľajším účastníkom na strane odporkyne priznal len pomernú náhradu trov konania vo výške 88 %. Obsah tohto vyjadrenia jednoznačne svedčí o neznalosti veci. U tohto vedľajšieho účastníka súhlasí odvolací súd s navrhovateľom, že jeho vstup do konania nebol účelný a ním vynaložené trovy na zastúpenie právnym zástupcom v tomto konaní neboli účelne vynaložené trovy konania. Podľa § 142 ods. 1, 2 O. s. p. vzniká plne úspešnému alebo čiastočne úspešnému účastníkovi právo na náhradu len tých trov, ktoré boli účelne vynaložené na uplatňovanie alebo bránenie práva. Vedľajšiemu účastníkovi v 2/ rade právo na náhradu trov prvostupňového konania z dôvodu ich neúčelnosti nevznikol. Odvolací súd v tejto časti zmenil rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením tak, že vedľajšiemu účastníkovi v 2/ rade právo na náhradu trov prvostupňového konania proti navrhovateľovi nevzniklo.

Právo na náhradu trov odvolacieho konania vedľajšiemu účastníkovi proti navrhovateľovi nevzniklo z dôvodu, že v odvolacom konaní vedľajší účastník v 2/ rade úspešný nebol.

Prvému vedľajšiemu účastníkovi OZ právna pomoc spotrebiteľom dôvodne okresný súd priznal náhradu trov konania v rozsahu 88 % potrebných na účelne uplatňovanie práva v konaní. Výšku trov určí okresný súd samostatným uznesením v súlade s § 151 ods. 7 O. s. p..

Navrhovateľ s odvolaním vo veci samej neuspel. Vedľajšiemu účastníkovi v 1/ rade vzniklo podľa § 142 ods. 1 O. s. p. právo na náhradu trov odvolacieho konania za podané vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa vo výške 34,37 Eur ako trovy právneho zastupovania podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb vo výške tarifnej odmeny vypočítanej zo sumy 358,66 Eur (okresný súd v tejto časti návrh zamietol). Tarifná odmena za 1 úkon právnej služby podľa § 10 ods. 1 vyhlášky je 26,56 Eur, k tomu patrí právnenmu zástupcovi vedľajšieho účastníka náhrada výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 7,81 Eur, spolu trovy odvolacieho konania 34,37 Eur. Podľa § 149 ods. 1 O. s. p. je navrhovateľ povinný zaplatiť náhradu trov odvolacieho konania vedľajšiemu účastníkovi v 1/ rade na účet jeho právneho zástupcu.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.